

Kaupunginjohtajan muutosesitykset talousarvioon 2022 ja taloussuunnitelmaan 2022—2024

Oppilas- ja opiskelijahuollon henkilöstömitoituksen laajentaminen, opetus ja kulttuuriministeriön avustus, tulosvaikutus -0,17 milj. euroa vuodelle 2022

Lisätään 0,39 milj. euroa tuloihin ja menoihin sivistyksen palvelualueen yhteiskustannuksiin opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä avustuksesta oppilas- ja opiskelijahuollon henkilöstömitoituksen laajentamisen vaatimiin toimenpiteisiin. Lisätään omavastuuosuus 0,17 milj. euroa menoihin lasten ja nuorten kasvun vastuualueelle. Muutoksella on vaikutusta htv-lukuihin. Muutos heikentää vuoden 2022 kaupungin tilikauden tulosta 0,17 milj. euroa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuspäätös, ei tulosvaikutusta 2022—2024

Lisätään 0,45 milj. euroa valtionosuuksiin ja vastaavasti lisätään 0,45 milj. euroa liikunnan ja kulttuurin vastuualue, liikunta ja kulttuurin menoihin, joka myöntää sen avustuksena Lahden kaupunginorkesterille ja Lahden kaupunginteatterille. Lisätään Lahden kaupunginorkesterin avustustuloja 0,28 milj. euroa ja vastaavasti lisätään kaupunginorkesterin menoja 0,28 milj. euroa. Lisätään Lahden kaupunginteatterin avustustuloja 0,17 milj. euroa ja vastaavasti lisätään kaupunginteatterin menoja 0,17 milj. euroa. Muutoksella ei ole tulosvaikutusta vuosille 2022—2024.

Tekstilisäykset

Lisätään sivulle 29 sitovat erillisohjeet, maksut ja taksat: ”Maksujen ja taksojen korottamiseen valmistellaan soveltuvin osin indeksiperusteinen korotusjärjestelmä.”

Lisätään sivulle 35: ”Ohjelma sisältää uusia tulojen lisäämiseen, menojen pienentämiseen, omaisuuden realisoimiseen, hankintojen kehittämiseen ja omaisuudesta saatavien tuottojen kasvattamiseen tähtääviä toimenpiteitä.”

Lisätään sivulle 47 vasemmalle palstalle kolmannen kappaleen (Vanhempien valinnat...) loppuun: ”Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus palvelun piirissä olevista lapsista saa olla noin 1/3 palvelun tuotannosta. Palvelun käyttöä ohjataan turvaamalla riittävä oma varhaiskasvatuspaikkojen tarjonta, mikä mahdollistaa myös kaupungille mahdollisuuden hallita palveluverkkoaan.”

Lisätään sivulle 63 oikean palstan ensimmäisen kappaleen loppuun: ”Mukkulan kartanon alueen elinvoimaa kehitetään kokonaisvaltaisesti. Matkailuelinkeinon toimintaedellytyksiä ja investointeja alueella edistetään aktiivisesti. Alueen käyttöä tapahtumapuistona pyritään vahvistamaan.”

Lisätään 76 sivulle kolmanneksi alimpaan kohtaan:

” Aikataulu ja kokonaiskustannukset vahvistuvat hanketta koskevien kumppanusneuvottelujen päätyttyä.”

Lisätään sivulle 81, uusi kohta nro 7. ”että, kaupunki aloittaa helmikuussa 2022 parlamentaarisen työskentelyn kaupungin talouden ja konsernirakenteen sovittamiseksi sote-uudistuksen jälkeiseen tilanteeseen.”

Lisätään sivulle 91 loppuun: ”Yritysten tonttitarpeisiin vastataan riittävällä valmiiden yritystonttien tarjonnalla. Elinvoimahankkeiden suunnittelumäärärahan riittävyttä seurataan ja tarvittaessa esitetään määrärahoja vuoden 2022 lisätalousarvioiden yhteydessä.”

Tekniset muutokset

Korjataan sivulta 20 ja 26 strategian kärkitoimenpiteiden mittareita.

Korjataan sivulta 48 perusopetuksen virheelliset tunnusluvut vuoden 2021 osalta.

Korjataan sivulta 75: Myllypohjan monitoimitalo, uudisrakennus ->: Alasenjärven koulu/Myllypohjan monitoimitalo, uudisrakennus

Muutosesityksien vaikutukset on koottu alle talousarviokirjan sivujärjestyksessä. Muutokset on esitetty punaisella värillä.

sivu 13:

Kaupungin taloussuunnitelma 2022–2024

Talousarvion 2022 toimintatuotot ovat **162,6** (161,7) milj. euroa, laskua edelliseen vuoteen verrattuna **3,5** (4,0) prosenttia. Toimintakulut ovat **892,6** (891,1) milj. euroa, **3,0** prosenttia edellistä vuotta suuremmat. Talousarviovuoden toimintakate on **-728,9** (-728,3) milj. euroa, **4,6** prosenttia edellistä vuotta heikompi.

Talousarviovuonna 2022 vuosikate on **29,6** (29,7) milj. euroa ja tilikauden tulos on **-22,2** (-22,1) milj. euroa. Tilikauden alijäämäksi on arvioitu **-22,2** (-22,0) milj. euroa. Taseeseen kertynyt ylijäämä on arviolta noin **148,0** (148,2) milj. euroa. Talousarviovuoden poistot ovat yhteensä 51,8 milj. euroa, kasvua edellisvuoteen 3,3 prosenttia. Investointien bruttomenot ovat 84,4 milj. euroa.

Tuloslaskelma, 1 000 €	TA+LTA:t 2021	TA 2022	Muutos-%	TS 2023	Muutos-%	TS 2024	Muutos-%
Toimintatuotot	168 550	162 580	-3,5 %	162 886	0,2 %	163 472	0,4 %
Valmistus omaan käyttöön	1 114	1 114	0,0 %	1 114	0,0 %	1 114	0,0 %
Toimintakulut	866 425	892 576	3,0 %	455 570	-49,0 %	458 596	0,7 %
TOIMINTAKATE	-696 761	-728 882	-4,6 %	-291 570	60,0 %	-294 010	-0,8 %
Verotulot	510 996	517 716	1,3 %	274 292	-47,0 %	268 131	-2,2 %
Valtionosuudet	223 650	239 014	6,9 %	73 285	-69,3 %	70 993	-3,1 %
Rahoitustuotot- ja kulut	8 658	1 718	-80,2 %	-105	-106,1 %	-206	95,7 %
VUOSIKATE	46 543	29 566	-36,5 %	55 902	89,1 %	44 908	-19,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	50 153	51 808	3,3 %	53 945	4,1 %	54 829	1,6 %
TILIKAUDEN TULOS	-3 610	-22 242	-516,1 %	1 957	108,8 %	-9 921	606,8 %
Poistoeron lisäys tai vähennys	82	75	-8,5 %	75	0,0 %	75	0,0 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 528	-22 167	-528,3 %	2 032	109,2 %	-9 846	584,4 %

Rahoituslaskelma, 1 000 €	TA+LTA:t 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
TOIMINNAN RAHAVIRTA	26 327	21 446	51 782	41 788
Vuosikate	46 543	29 566	55 902	44 908
Tulorahoituksen korjaukset	-20 216	-8 120	-4 120	-3 120
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-43 332	-73 226	-57 619	-63 237
Investointimenot	-96 185	-84 416	-63 906	-68 048
Rahoitusosuudet investointimenoihin	5 058	1 570	667	191
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	47 795	9 620	5 620	4 620
Toiminnan ja investointien rahavirta	-17 006	-51 780	-5 837	-21 449
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Antolainauksen muutokset	22 858	23 641	25 479	37 178
Antolainasaamisten lisäykset	-20 000	-15 000	-10 000	-10 000
Antolainasaamisten vähennykset	42 858	38 641	35 479	47 178
Lainakannan muutokset	-32 650	22 800	-21 900	-19 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	60 000	50 000	45 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-32 650	-37 200	-71 900	-64 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	4 375	4 725	3 475	3 475
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-5 417	51 166	7 054	21 653
RAHAVAROJEN MUUTOS	-22 422	-614	1 217	204

Henkilöstön kehitysnäkymät**Henkilöstövoimavarat**

Toiminnalliset tarpeet ja talouden resurssit ohjaavat henkilöstöresurssin suunnittelua. Henkilöstöresurssia on tavoitteena lisätä yhteensä ~~87 78~~ henkilötyövuotta vuodelle 2022 verrattuna vuodelle 2021 varattuun. Lisäystä tapahtuu konsernihallinnon ja kaupunkiympäristön palvelualueilla. Sivistyksen palvelualueella henkilötyövuosia on tavoite vähentää vuodelle 2021 varattua. Vuosien 2023 ja 2024 aikana henkilöresurssia on tavoite vähentää yhteensä ~~112 (96)~~ henkilötyövuotta verrattuna vuodelle 2022 varattavaan. Tämä vähennys kohdistuu pääosin sivistyksen palvelualueelle. Henkilötyövuosien ja henkilöstökulujen kehitystä seurataan kuukausittain ja mahdollisiin poikkeamiin reagoidaan. Tarvittaessa voidaan myös joutua puuttumaan rekrytointeihin tiukentamalla täyttölupamenettelyä.

Henkilöstösuunnitelma (palkalliset henkilötyövuodet)	TP 2020	TA+LTA:t 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Konsernihallinnon palvelualue					
(sis. Lahden Tilakeskus)	291	314	397	393	390
Muutos		23	83	-4	-3
Sivistyksen palvelualue					
(sis. kaupunginorkesteri ja kaupunginteatteri)	2 677	2 648	2 650	2 549	2 545
Muutos		-29	2	-101	-4
Kaupunkiympäristön palvelualue					
Muutos	183	192	194	194	194
		9	2	0	0
Lahden kaupunki (sis. taseyksiköt)	3 151	3 154	3 241	3 136	3 129
Muutos		3	87	-105	-7

sivu 20:

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari
Parannetaan Lahden oman tilakannan energiatehokkuutta (koha+sivi)	<ul style="list-style-type: none"> - Nykyisen KETS sopimuksen lähtötaso Lahden kaupungin toimitilojen uudisrakentaminen on kokonaisuudessaan parempaa lähes-nolla- tai nollaenergiatasoa. - Edistetään vähähiilisyttä ja kiertotaloutta päiväkotij- ja koulurakentamisessa sekä näiden yksiköiden toiminnassa: Launeen päiväkoti toimii pilottina rakentamisen tai peruskorjauksen vähähiilisyden ja kiertotalouden osalta. Varmistetaan tarvittavat toimenpiteet, jotta myös käytön aikainen vähähiilisyys ja kiertotalous toteutuvat. Toinen pilottikohde on Myllypohjan koulu. - Puurakentamisen edistäminen: Puurakentamista on hyvin vähän/Puurakentaminen ensisijainen vaihtoehto. - Ympäristöluokitusten pilotointi: Ympäristöluokituksia ei ole käytössä/Rakennushankkeissa pilotoidaan kansallisia ympäristöluokituksia. 	<ul style="list-style-type: none"> - Sopimuksen säästötavoitteet - Rakennusten energiatehokkuuden suunnitteluohjetta päivitetään tarvittaessa - Launeen päiväkodin rakentamisen/peruskorjauksen ja Myllypohjan koulun hankintakriteerit vähähiilisyden ja kiertotalouden kirittäjinä - Materiaalien lajittelu päiväkodeissa ja kouluissa tehostunut: kyselyn tulos. Uusitaan kysely yksiköille - Hankkeissa tehdään vaihtoehtoverailut - Isoissa talonrakennushankkeissa tehdään hiilijalanjälkilaskenta ja elinkaaren aikaisten ympäristövaikutusten laskenta - Rakennushankkeissa pilotoidaan eri ympäristöluokituksia

sivu 26:

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari
Varmistetaan lasten ja nuorten harrastusmahdollisuudet yhteistyössä eri toimijoiden kanssa (sivi)	<ul style="list-style-type: none"> - Jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus itseään kiinnostavaan harrastukseen - Lasten ja nuorten harrastustakuu toteutuu eri toimijoiden yhteistyönä ja kaupunkitasoisesti koordinoituna 	<ul style="list-style-type: none"> - Harrastustakuun koordinointi toimii - Harrastusmahdollisuudet ovat kaikkien lasten ja nuorten tiedossa - Harrastusmahdollisuudet ovat kaikkien lasten ja nuorten tiedossa - Yhteistyötahojen määrä

Sitovat erillisohjeet

Nettoyksiköt: Nettobudjetoiduissa yksiköissä voidaan menoja lisätä vain, jos menoa vastaava tuloylitys on varmistettu.

Määrärahamuutokset: Talousarviovuoden aikana ilmenevät määrärahojen ylityspaineet ja mahdollisuudet menojen alitukseen tai tulojen ylityksiin tulee tuoda esiin talouden seurantaraportissa. Mahdolliset muutokset viedään kaupunkitasoisesti valtuuston käsittelyyn.

ICT-hankinnat: Tietojärjestelmähankinnoissa on noudatettava tietohallintojohtajan ohjeita.

Maksut ja taksat: Ellei lainsäädännöstä muuta johdu on maksujen ja taksojen määräytymisen yleisperiaatteena omakustannushinnoittelu. Lisäksi kaupunginvaltuusto valtuuttaa kaupunginhallituksen antamaan maksuista ja taksoista tarkemmat ohjeet talousarvion toimeenpano-ohjeissa. **Maksujen ja taksojen korottamiseen valmistellaan soveltuvien osin indeksiperusteinen korotusjärjestelmä.**

Talouden tasapainottamisen toimenpiteet

Talousarvio 2022 ja taloussuunnitelma 2022—2024 sisältää Lahden 30 kk:n uudistumis- ja muutosohjelman, joka tähtää talouden tasapainoon ja toiminnan uudistamiseen. Ohjelma sisältää uusia tulojen lisäämiseen, menojen pienentämiseen, omaisuuden realisoimiseen, **hankintojen kehittämiseen** ja omaisuudesta saatavien tuottojen kasvattamiseen tähtääviä toimenpiteitä.

sivu 44:

Sivistyksen palvelualue

Tuloslaskelma (sis. taseyksiköt)	TP 2020	TA+LTA:t 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	28 906 759	29 368 500	31 609 700	32 413 800	33 442 300
Myyntituotot	4 225 824	4 936 300	5 008 700	5 079 100	5 140 200
Maksutuotot	5 932 950	8 281 100	8 686 600	8 402 600	8 480 300
Tuet ja avustukset	17 830 844	14 754 700	16 404 400	16 426 400	16 553 300
Vuokratuotot	732 743	1 058 800	1 170 400	1 360 400	1 375 600
Muut toimintatuotot	184 399	337 600	339 600	1 145 300	1 892 900
Toimintakulut	264 443 654	270 713 200	276 249 200	274 297 900	279 538 400
Henkilöstökulut	127 753 179	125 832 500	127 864 200	124 568 600	125 920 000
Palvelujen ostot	41 593 812	57 462 300	56 337 300	55 901 800	59 814 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	6 124 727	7 117 900	7 614 700	6 553 900	6 627 200
Avustukset	33 579 100	21 497 000	22 538 900	22 827 200	22 540 400
Muut toimintakulut	55 392 835	58 803 500	61 894 100	64 446 400	64 636 300
Toimintakate	-235 536 894	-241 344 700	-244 639 500	-241 884 100	-246 096 100
Rahoitustuotot ja -kulut	-22 692	-12 000	-10 000	-10 000	-10 000
Vuosikate	-235 559 586	-241 356 700	-244 649 500	-241 894 100	-246 106 100
Poistot ja arvonalentumiset	2 018 353	2 884 200	3 569 800	3 894 100	4 077 800
Tilikauden tulos	-237 577 940	-244 240 900	-248 219 300	-245 788 200	-250 183 900

Henkilöstösuunnitelma

Henkilötyövuosien arvioidaan toteutuvan vuonna 2022 yhteensä **2 henkilötyövuotta suurempana** (7 henkilötyövuotta pienempänä) verrattuna vuoden 2021 talousarvioon. Vuosina 2023—2024 henkilötyövuosien arvioidaan vähenevän.

Henkilöstösuunnitelma (palkalliset henkilötyövuodet)	TP 2020	TA+LTA:t 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Sivistyksen palvelualue					
(sis. kaupunginorkesteri ja kaupunginteatteri)	2 677	2 648	2 650	2 549	2 545
Muutos		-29	2	-101	-4

sivu 45:

Palvelualueen yhteiskustannukset

Sitova toimintakate	TP 2020	TA+LTA:t 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Tulot	2 579 676	1 099 800	2 015 700	1 973 900	1 973 900
Menot	3 222 795	1 927 800	2 816 900	2 789 400	3 235 200
Toimintakate	-643 119	-828 000	-801 200	-815 500	-1 261 300

sivu 46:

Lasten ja nuorten kasvun vastuualue

Sitova määräraha ja tuloarvio	TP 2020	TA+LTA:t 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Tulot	8 206 463	9 218 400	8 778 600	7 873 400	8 522 700
Menot	186 483 039	188 161 600	188 429 100	184 160 600	183 236 400
Toimintakate	-178 276 576	-178 943 200	-179 650 500	-176 287 200	-174 713 700

sivu 47:

Vanhempien valinnat vaikuttavat myös palvelurakenteeseen sekä siitä aiheutuviin kustannuksiin. Valinnan mahdollisuuksina päiväkotien rinnalla tuodaan vaihtoehtoina esiin perhepäivähoito, avoin varhaiskasvatus, yksityinen varhaiskasvatus ja kotihoito. Yksityisen varhaiskasvatuksen voimakas laajeneminen on tuonut vanhemmille lisää vaihtoehtoja. **Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus palvelun piirissä olevista lapsista saa olla noin 1/3 palvelun tuotannosta. Palvelun käyttöä ohjataan turvaamalla riittävä oma varhaiskasvatuspaikkojen tarjonta, mikä mahdollistaa myös kaupungille mahdollisuuden hallita palveluverkkoaan.**

sivu 48:

Toimintaa kuvaava mittari	TP 2020	TA+LTA:t 2021	TA 2022
Perusopetus			
Talous:			
Kustannus/oppilas	8 089 €	8 102 €	8 176 €
Opetuskustannus/oppilas	4 965 €	4 973 €	5 018 €
Opetuksen järjestämiskustannus/oppilas	3 124 €	3 129 €	3 158 €

sivu 53:

Liikunnan ja kulttuurin vastuualue, liikunta ja kulttuuri

Sitova määräraha ja tuloarvio	TP 2020	TA+LTA:t 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Tulot	1 504 974	1 567 600	2 105 700	2 827 400	2 897 200
Menot	29 679 228	30 225 300	30 762 400	30 663 700	34 758 800
Toimintakate	-28 174 254	-28 657 700	-28 656 700	-27 836 300	-31 861 600

sivu 56:

Lahden kaupunginorkesteri

Sitova tilikauden ylijäämä (alijäämä)

TULOSLASKELMA	TP 2020	TA+LTA:t 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Liikevaihto	282 735	726 800	972 600	994 900	984 300
Liiketoiminnan muut tuotot	18 719	281 100	46 800	46 800	46 800
Muut tuet ja avustukset	279 000				
Tuet ja avustukset kunnalta	5 136 000	5 064 800	5 415 000	5 517 700	5 591 000
Materiaalit ja palvelut	757 322	1 044 600	1 308 300	1 354 400	1 343 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	21 053	25 300	26 100	26 100	26 100
Palvelujen ostot	736 269	1 019 300	1 282 200	1 328 300	1 317 600
Henkilöstökulut	3 739 996	4 050 600	4 144 000	4 208 200	4 271 100
Poistot ja arvonalentumiset	38 821	66 400	67 400	67 400	67 400
Suunnitelman mukaiset poistot	38 821				
Liiketoiminnan muut kulut	709 806	911 100	914 700	929 400	939 900
Liikelylijäämä (alijäämä)	470 510	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	596	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	649	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	53	0	0	0	0
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	471 105	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	471 105	0	0	0	0

sivu 57:

Toiminnan kuvaus

Kaupunginorkesteri tarjoaa monipuolisilla konserteillaan erityisesti lahtelaisille elämänlaatua parantavia, henkistä virkistävyyttä lisääviä elämyksiä. Orkesteri jatkaa kansanvälisesti näkyvää työtään ja toimii yhtenä kaupungin merkittävistä vahvuustekijöistä. Lahden kaupunginorkesterille vuodelle ~~2022~~ 2021 osoitettu valtionosuus on ~~1,83~~ 1,55 milj. euroa.

Esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän päivitetty lainsäädäntö astuu voimaan vuoden 2022 alusta. **Lahden kaupunginorkesteri on valittu jatkuvan esittävän taiteen valtionosuuden piiriin.** hakeutunut toistaiseksi valtionosuuteen oikeutetuksi, ja päätökset valtionosuuksien määrästä tehdään vuoden 2021 loppupuolella.

Toimintaa kuvaava mittari	TP 2020	TA+LTA:t 2021	TA 2022
---------------------------	---------	---------------	---------

Talous:

Kustannus/asukas (ilman valtionosuutta) 30 € 29 € 32 €

sivu 58:

Lahden kaupunginteatteri

Sitova tilikauden ylijäämä (alijäämä)

TULOSLASKELMA	TP 2020	TA+LTA:t 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Liikevaihto	822 076	1 852 500	1 810 500	1 812 300	1 806 300
Liiketoiminnan muut tuotot	561 899	207 200	174 400	176 600	178 800
Tuet ja avustukset kunnalta	7 318 200	6 971 500	7 237 900	7 371 700	7 472 600
Materiaalit ja palvelut	1 573 964	1 575 300	1 747 300	1 718 700	1 760 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	374 034	326 600	347 300	295 800	304 700
Palvelujen ostot	1 199 930	1 248 700	1 400 000	1 422 900	1 455 300
Henkilöstökulut	4 771 483	4 867 200	4 799 800	4 862 400	4 925 800
Poistot ja arvonalentumiset	158 536	252 000	181 800	216 700	180 800
Suunnitelman mukaiset poistot	158 536	252 000	181 800	216 700	180 800
Liiketoiminnan muut kulut	2 158 241	2 324 700	2 483 900	2 552 800	2 581 100
Liikelijäämä (alijäämä)	39 950	12 000	10 000	10 000	10 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-9 443	-12 000	-10 000	-10 000	-10 000
Muut rahoitustuotot	2	0	0	0	0
Kunnalle maksetut korkokulut	7 816	8 000	8 000	8 000	8 000
Muut rahoituskulut	1 630	4 000	2 000	2 000	2 000
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	30 507	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	30 507	0	0	0	0

sivu 59:

Esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän päivitetty lainsäädäntö astuu voimaan vuoden 2022 alusta. Lahden kaupunginteatteri on valittu jatkuvan esittävän taiteen valtionosuuden piiriin.

Esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmään on tulossa muutos vuodesta 2022 alkaen. Kaikki toimijat ovat joutuneet hakeutumaan uudelleen valtionosuuden piiriin. Päätökset tullaan tekemään loppuvuodesta 2021. Lahden kaupunginteatteri on hakeutunut toistaiseksi valtionosuuteen oikeutetuksi, joka turvaa rahoituksen pidemmällä aikavälillä. Uudistuksen toisena vaihtoehtona on kolmen vuoden määräaikaisuus. Koko esittävän taiteen rahoitus tuleville vuosille on vielä ratkaisematta, jolla saattaa olla merkittäviä vaikutuksia valtionosuuden tasoon.

Kaupungin avustus teatterin toimintaan on 7,073 7,065 milj. euroa, mikä pitää sisällään valtionosuuden noin 2,7 2,6 milj. euroa

Toimintaa kuvaava mittari	TP 2020	TA+LTA:t 2021	TA 2022
Talous:			
Kaupungin avustus/asukas (ilman valtionosuutta)	39 €	36 €	38 €
Kaupungin avustus/asukas (ilman valtionosuutta ja sisäisiä vuokria)	23 €	20 €	22 €

sivu 63:

Tekstilisäys oikean palstan ensimmäisen kappaleen loppuun:

Kaupunkitekniikan kehityskohteiksi on tunnistettu tulevien vuosien osalle muutama pääteema. Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamistyötä jatketaan rakentamisen ja kunnossapidon sarjoilla. Formiaatin ja suolan tilalle etsitään kolmas edullisempi vaihtoehto, joka sopii käytettävään harjausmenetelmään. Kunnossapidon alueurakoinnissa kaupunkitekniikka tilaajana haluaa edelleen kehittää kaupallista mallia, urakkaa ja päivittäistä tekemistä paremmin paikallisia mikroyrityksiä huomioon ottavaksi. Renkomäen maa-ainesten ottoalue halutaan rauhoittaa ottamistoiminnalta ja palauttaa alue kaupunkilaisten virkistyskäyttöön. Kaupunkitekniikka kehittää toimintaansa tietomallipohjaisesti ja vuorovaikutus sekä viestintä on jatkossa yhä enemmän osa jokaista projektiamme. Kaupunkitekniikan vastuulla olevan julkisen käyttöomaisuuden hankkeiden painopisteenä on asuntoalueiden infra, talonrakennushankkeiden katutila, Pippo-Kujalan elinkeinoelämän alue, Hennalan kasarmialueen hankkeen jatkaminen sekä Sairaalanmäen kehitystyön aloitus. Katuverkon peruskorjaus keskittyy Lahti Aqua Oy:n sekä Lahti Energia Oy:n kanssa toteutettaviin

yhteishankkeisiin ja uudelleen päällystyksiin. Ulkoliikuntapaikoissa valmistaudutaan Kisapuiston tekojäätähankkeen toteutukseen. Hennalaan toteutetaan leikkialue ja Rakokiven kulttuuripuiston rakentaminen jatkuu. Niemen sataman yleissuunnitelman mukainen kehittäminen ja historiallisen museon puiston saneeraus ovat käynnistyneet. Kaupungintalon peruskorjaukseen liittyen aloitetaan kaupungintalonpuiston saneeraus. **Mukkulan kartanon alueen elinvoimaa kehitetään kokonaisvaltaisesti. Matkailuelinkeinon toimintaedellytyksiä ja investointeja alueella edistetään aktiivisesti. Alueen käyttöä tapahtumapuistona pyritään vahvistamaan.**

sivu 67:

Tuloslaskelmaosa

Vuoden 2022 vuosikate on **29,6** (29,7) milj. euroa, joka kattaa käyttömaisuuden poistot **57,1** (57,4) prosenttisesti. Suunnitelman mukaiset poistot ovat 51,8 milj. euroa. Tilikauden tulos on **-22,2** (-22,1) milj. euroa ja tilikauden alijäämä on **-22,2** (-22,0) milj. euroa.

TULOSLASKELMA	TP 2020	TA+LTA:t 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	152 807 581	168 550 100	162 579 600	162 886 200	163 471 500
Myyntituotot	21 346 753	22 298 900	24 689 800	24 630 100	24 293 800
Maksutuotot	12 332 741	14 842 200	13 603 500	13 263 500	13 416 000
Tuet ja avustukset	24 548 982	20 169 600	22 244 400	21 985 700	22 255 700
Vuokratuotot	82 717 888	84 402 600	87 848 100	91 667 000	92 237 300
Muut toimintatuotot	11 861 217	26 836 800	14 193 800	11 339 900	11 268 700
Valmistus omaan käyttöön	1 175 360	1 114 000	1 114 000	1 114 000	1 114 000
Toimintakulut	822 220 277	866 425 400	892 575 800	455 569 800	458 595 500
Henkilöstökulut	163 827 387	169 774 900	171 495 800	168 201 100	169 939 400
Palkat ja palkkiot	124 674 825	128 221 500	132 454 500	130 276 500	131 943 100
Henkilösivukulut	39 152 562	41 553 400	39 041 300	37 924 600	37 996 300
Eläkekulut	34 756 738	36 923 600	34 099 800	33 673 000	33 896 200
Muut henkilösivukulut	4 395 823	4 629 800	4 941 500	4 251 600	4 100 100
Palvelujen ostot	505 370 489	540 524 600	564 108 400	129 911 700	133 236 900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	15 634 982	17 946 000	19 096 800	18 232 600	18 461 500
Avustukset	60 096 698	53 195 600	45 872 400	43 922 400	41 736 600
Muut toimintakulut	77 290 720	84 984 300	92 002 400	95 302 000	95 221 100
TOIMINTAKATE	-668 237 336	-696 761 300	-728 882 200	-291 569 600	-294 010 000
Verotulot	504 619 153	510 996 000	517 716 000	274 292 000	268 131 000
Valtionosuudet	243 834 125	223 650 000	239 014 000	73 285 000	70 993 000
Rahoitustuotot ja -kulut	12 670 954	8 657 800	1 717 800	-105 300	-206 100
Korkotuotot	12 817 017	12 417 900	11 696 800	11 503 700	11 157 600
Muut rahoitustuotot	20 027 719	13 223 000	8 086 000	7 212 900	7 394 300
Korkokulut	16 299 825	16 169 100	17 451 000	18 207 900	18 144 000
Muut rahoituskulut	3 873 956	814 000	614 000	614 000	614 000
VUOSIKATE	92 886 896	46 542 500	29 565 600	55 902 100	44 907 900
Poistot ja arvonalentumiset	50 703 459	50 152 700	51 808 000	53 944 700	54 828 800
TILIKAUDEN TULOS	42 183 437	-3 610 200	-22 242 400	1 957 400	-9 920 900
Poistoeron lisäys tai vähennys	272 465	82 000	75 000	75 000	75 000
Rahastojen lisäys tai vähennys	-135 912				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	42 319 990	-3 528 200	-22 167 400	2 032 400	-9 845 900
Tunnusluvut					
Ylijäämä taseessa milj.€	173,7	170,2	148,0	150,1	140,2
Toimintatulot/-kulut %	18,6 %	19,5 %	18,2 %	35,7 %	35,6 %
Vuosikate/poistot %	183,2 %	92,8 %	57,1 %	103,6 %	81,9 %
Vuosikate €/asukas	774	386	245	462	370
Asukasmäärä	119 984	120 456	120 753	121 022	121 268

Tuloslaskelma talousarvio 2022, taseyksiköt eriteltyinä (sis. sisäiset erät)

	Kaupunki ilman taseyksiköitä	Taseyksiköt	Yhteensä
Toimintatuotot	74 954 600	87 625 000	162 579 600
Myyntituotot	24 110 500	579 300	24 689 800
Maksutuotot	10 899 700	2 703 800	13 603 500
Tuet ja avustukset	9 552 500	12 691 900	22 244 400
Vuokratuotot	16 819 000	71 029 100	87 848 100
Muut toimintatuotot	13 572 900	620 900	14 193 800
Valmistus omaan käyttöön	514 000	600 000	1 114 000
Toimintakulut	829 172 100	63 403 700	892 575 800
Henkilöstökulut	160 066 800	11 429 000	171 495 800
Palkat ja palkkiot	122 964 100	9 490 400	132 454 500
Henkilösivukulut	37 102 700	1 938 600	39 041 300
Eläkekulut	32 511 900	1 587 900	34 099 800
Muut henkilösivukulut	4 590 800	350 700	4 941 500
Palvelujen ostot	546 973 600	17 134 800	564 108 400
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	9 271 500	9 825 300	19 096 800
Avustukset	45 872 400	0	45 872 400
Muut toimintakulut	66 987 800	25 014 600	92 002 400
TOIMINTAKATE	-753 703 500	24 821 300	-728 882 200
Verotulot	517 716 000	0	517 716 000
Valtionosuudet	239 014 000	0	239 014 000
Rahoitustuotot ja -kulut	5 928 800	-4 211 000	1 717 800
Korkotuotot	11 696 800	0	11 696 800
Muut rahoitustuotot	8 086 000	0	8 086 000
Korkokulut	13 243 000	4 208 000	17 451 000
Muut rahoituskulut	611 000	3 000	614 000
VUOSIKATE	8 955 300	20 610 300	29 565 600
Poistot ja arvonalentumiset	29 703 800	22 104 200	51 808 000
Suunnitelman mukaiset poistot	29 703 800	22 104 200	51 808 000
TILIKAUDEN TULOS	-20 748 500	-1 493 900	-22 242 400
Poistoeron lisäys tai vähennys	0	75 000	75 000
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-20 748 500	-1 418 900	-22 167 400

Sivu 70:

Valtionosuudet

Vuonna 2022 Lahden valtionosuuksien arvioidaan olevan **239,0** (~~238,6~~) milj. euroa. Lisäystä edellisvuoteen verrattuna on **6,9** (~~6,7~~) prosenttia. Arvio perustuu pääosin Kuntaliiton alustaviin laskelmiin kuntien peruspalvelujen valtionosuuksista sekä arvioihin opetus- ja kulttuuritoimen muista valtionosuuksista.

Tilinpäätösvuoden 2020 valtionosuuksien tasossa näkyvät koronapandemian vaikutuksista johtuvat valtion tukitoimet, jotka Lahden kaupungille olivat noin 32,4 milj. euroa. Ne sisältävät valtion kompensatiota verotuksen maksujärjestelyjen muutoksista väliaikaisesti aiheutuneita kunnallis-, yhteisö-, ja kiinteistöverotulojen viivästymisiä. Tämä tilapäinen korvaus maksetaan takaisin vuosien 2021 ja 2022 aikana. Maksuosuus vuonna 2021 on 1,9 milj. euroa ja vuonna 2022 se on 0,5 milj. euroa.

Vuoden 2022 talousarviossa verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen arvioidaan olevan noin 31,0 milj. euroa. Verotulotasauksen hidaskasvu johtuu Lahden heikosta verotulojen kehityksestä. Verotulomenetysten kompensatio on 56,2 milj. euroa. Kasvussa on huomioitava kompensatian erottaminen peruspalvelujen valtionosuudesta omalle momentilleen, veronmaksulykkäysten kompensatiota lukuun ottamatta. Alustavan arvion mukaan opetus- ja kulttuuriministeriön muut valtionosuudet ovat **-5,4** (~~-5,8~~) milj. euroa.

Valtionosuudet	TP 2020	TA+LTA:t 2021	TA 2022	Muutos %
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	163 980 250	148 496 000	157 237 000	5,9 %
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-5 172 809	-5 156 000	-5 374 000	4,2 %
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	33 541 575	29 237 000	30 999 000	6,0 %
Verotulomenetysten kompensatio	51 485 109	51 073 000	56 152 000	9,9 %
Yhteensä	243 834 125	223 650 000	239 014 000	6,9 %

sivu 75:

Kohteet 1 000 €	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Sivistyksen palvelualueen hankeryhmä	9 067	10 406	12 200	27 408	29 021
Renkomäen monitoimitalo, uudisrakennus	8 037	59	0	0	0
Alasjärven koulu /Myllypohjan monitoimitalo, uudisrakennus	185	739	6 823	10 721	0
Kaarikadun päiväkodin uudisrakennus	175	2 526	1 684	0	0
Harjun koulua korvaava uudisrakennus	91	363	681	8 268	11 024
Mukkulan monitoimitalo, uudisrakennus	0	175	1 228	8 419	16 837
Länsiharjun pikku koulun laajennus	0	0	0	0	183
Alakoulu Erstan-Villähteen alueelle	0	0	0	0	584
Yläkoulu Nastolan alueelle	0	0	0	0	394
Kisapuiston pääkatsomorakennus	579	6 544	1 785	0	0

sivu 76:

- Kisapuiston pääkatsomorakennus valmistuu keväällä 2024. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 8,9 milj. euroa ja valtionavustusta odotetaan saatavan 0,75 milj. euroa. **Aikataulu ja kokonaiskustannukset vahvistuvat hanketta koskevien kumppanusneuvottelujen päätyttyä.**

sivu 79:

Rahoitusosa

Toiminnan rahavirran laskennan perustana ovat talousarviovuodelle budjetoidut tuloslaskelman vuosikate, 29,6 (29,7) milj. euroa, satunnaiset erät sekä tulorahoituksen korjauserät. Vuosikatteeseen ja satunnaisiin eriin sisältyvät pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot oikaistaan tulorahoituksen korjauserissä. Tulorahoituksen korjauserissä vähennetään vuosikatteesta myös pakollisen eläkevarauksen vuotuinen 0,5 milj. euron purku. Eläkevastuuvaraus on pakollinen niissä kunnissa, jotka ns. vanhan eläkesäännön perusteella itse maksavat työntekijöidensä eläkkeitä.

RAHOITUSLASKELMA	TP 2020	TA+LTA:t 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toiminnan rahavirta	93 281 591	26 326 500	21 445 600	51 782 100	41 787 900
Vuosikate	92 886 896	46 542 500	29 565 600	55 902 100	44 907 900
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	394 696	-20 216 000	-8 120 000	-4 120 000	-3 120 000
Investointien rahavirta	-83 943 438	-43 332 000	-73 226 000	-57 619 000	-63 237 000
Investointimenot	-94 469 279	-96 184 500	-84 416 000	-63 906 000	-68 048 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 303 774	5 057 500	1 570 000	667 000	191 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	9 222 067	47 795 000	9 620 000	5 620 000	4 620 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	9 338 153	-17 005 500	-51 780 400	-5 836 900	-21 449 100
Rahoituksen rahavirta					
Antolainaukset muutokset	44 375 220	22 858 400	23 641 100	25 479 200	37 178 300
Antolainasaamisten lisäykset	0	-20 000 000	-15 000 000	-10 000 000	-10 000 000
Antolainasaamisten vähennykset	44 375 220	42 858 400	38 641 100	35 479 200	47 178 300
Lainakannan muutokset	31 919 278	-32 650 000	22 800 000	-21 900 000	-19 000 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	60 000 000	0	60 000 000	50 000 000	45 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-40 344 806	-32 650 000	-37 200 000	-71 900 000	-64 000 000
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	12 264 084	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-53 128 069	4 375 000	4 725 000	3 475 000	3 475 000
Rahoituksen rahavirta	23 166 429	-5 416 600	51 166 100	7 054 200	21 653 300
Rahavarojen muutos	32 504 582	-22 422 100	-614 300	1 217 300	204 200
Tunnusluvut					
Investointien omahankintameno, milj. €	93,2	91,1	82,8	63,2	67,9
Investointien tulorahoitus, %	99,7	51,1	35,7	88,4	66,2
Pääomamenojen tulorahoitus, %	104,2	46,1	30,7	51,0	47,4

sivu 81:

Talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksyminen

Kaupunginvaltuusto päättää

1. hyväksyä vuoden 2022 talousarvioehdotukseen sisältyvän talousarviorakenteen,
2. hyväksyä talousarvion määrärahojen, tuloarvioiden sekä toiminnallisten tavoitteiden sitovuuden yleisperusteluissa esitetyn mukaisena,
3. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden nostaa vuoden 2022 aikana maksuvalmiuden turvaamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi lyhytaikaista luottoa siten, että luottoa on samanaikaisesti nostettuna enintään 250 milj. euroa,
4. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden myöntää vuoden 2022 aikana lyhyt- ja pitkäaikaista luottoa kaupungin määräysvallassa oleville yhteisöille ja säätiöille yhteensä enintään 120 milj. euroa. Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoinneista (lainan ennenaikainen takaisinmaksu ja lainan nosto uusilla ehdoilla) johtuvaa luoton myöntämistä,
5. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden hyväksyä vuoden 2022 aikana korko- ja valuuttariskeiltä suojautumistoimenpiteitä 200 milj. euron rajaan asti. Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä olemassa olevien johdannaissopimusten muokkaustoimenpiteitä, siltä osin kuin muokkaustoimenpide ei kasvata johdannaissopimusten pääomaa,
6. edellyttää, että vuoden aikana mahdollisesti esitettävien talousarviomuutosten valmistelussa tutkitaan ensisijaisesti mahdollisuudet kattaa ylitykset kaupungin talousarvion sisältä vuosikatetta heikentämättä silloin, kun tämä on mahdollista aiheuttamatta kohtuutonta haittaa muille toiminnoille,
7. **että, kaupunki aloittaa helmikuussa 2022 parlamentaarisen työskentelyn kaupungin talouden ja konsernirakenteen sovittamiseksi sote-uudistuksen jälkeiseen tilanteeseen,**
8. hyväksyä ehdotuksen Lahden kaupungin vuoden 2022 talousarvioksi ja vuosien 2022—2025 taloussuunnitelmaksi.

sivu 91:

Toimenpiteiden laadinta ja toteutus on ensisijaisesti palvelualueiden vastuulla. Toimenpiteet tarkentuvat valmistelun edetessä. Ohjelman etenemisestä raportoidaan kaupunginhallitukselle vuosineljänneksittäin. Samalla arvioidaan mahdollisia toimintaympäristön muutoksia. **Yritysten tonttitarpeisiin vastataan riittävällä valmiiden yritystonttien tarjonnalla. Elinvoimahankkeiden suunnittelumäärärahan riittävyttä seurataan ja tarvittaessa esitetään määrärahoja vuoden 2022 lisätalousarvioiden yhteydessä.**